

Vyvěšeno dne: 27. 11. 2013
 Svěšeno dne: 11. 12. 2013

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka a soudců Josefa Baxy, Zdeňka Kühna, Tomáše Langáška, Barbary Pořízkové, Jana Passera a Daniely Zemanové ve věci navrhovatelky: **Česká pirátská strana**, Dalimilova 6, Praha 3, zastoupené Adamem Zábranským, bytem Zbynická 6, Praha 16, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, **2) Petr Adam**, Luční 953/16, Ivančice, **3) Vojtěch Adam**, Luční 953/16, Ivančice, **4) Ivan Adamec**, K Rybníčkům 125, Trutnov, **5) František Adámek**, Pejevové 3418/2, Praha 4 – Modřany, **6) Markéta Adamová**, Ke Stírce 1844/35, Praha 8 – Kobylisy, **7) Augustin Karel Andrlé Sylor**, Luční 260, Chocenské Předměstí, Vysoké Mýto, **8) Pavel Antonín**, Reynkova 2503, Havlíčkův Brod, **9) Hana Aulická Jírovcová**, Nad Potokem 175, Most – Vtelno, **10) Andrej Babiš**, Františka Zemana 876, Průhonice, **11) Miloš Babiš**, Nad drahou 589, Mnichovice, **12) Miloslav Bačiak**, Jihlavská 1170, Havlíčkův Brod, **13) Margita Balaštíková**, V Koutě 189, Tupesy, **14) Jan Bartošek**, B. Němcové 348, Dačice I, **15) Zuzka Bebarová Rujbrová**, Dvorská 94, Blansko, **16) Jiří Běhounek**, Osvobození 1695, Pelhřimov, **17) Pavel Bělobrádek**, Vodárenská 1808, Náchod, **18) Marek Benda**, Vlastislavova 605/20, Praha 4 – Nusle, **19) Petr Bendl**, Dolní Bezděkov 21, Bratronice, **20) Ondřej Benešík**, Rybníček 5, Strání, **21) Marie Benešová**, Ludvíka Kuby 803, Kladno, **22) Martina Berdychová**, Holovousy 37, **23) Stanislav Berkovec**, Štefánikova 1106/16, Slaný, **24) Zdeněk Bezecný**, Opatovická 22, České Budějovice, **25) Adolf Beznoska**, Michalovice 101, Mladá Boleslav, **26) Jan Birke**, Příkrá 187, Náchod, **27) Pavel Blažek**, Jaselská 19, Brno, **28) Robin Böhnisch**, Mladé Buky 103, **29) Jaroslav Borka**, Stará Kysibelská 597/29, Karlovy Vary, **30) Richard Brabec**, Dlouhá 176/11, Litoměřice, **31) Milan Brázdil**, ul. Rošického 782/18, Olomouc – Neředín, **32) Marek Černoch**, Vodňanského 2352, Hostivice, **33) Jana Černochová**, Lužická 1403/25, Praha 2 – Vinohrady, **34) Alexander Černý**, ul. Gen. Píky 224/1, Olomouc – Neředín, **35) Karel Černý**, Hamry nad Sázavou 128, **36) Pavel Čihák**, Antonína Dvořáka 612, Kolín, **37) René Číp**, Větrná 8/1073, Ostrava – Poruba, **38) Ivana Dobešová**, Wolkerova 742, Votice, **39) Jiří Dolejš**, Bubenečská 355/39, Praha 6 – Bubeneč, **40) Richard Dolejš**, Družstevní 741, Zdice, **41) Jaroslav Faltýnek**, Slovácká 4520/6, Prostějov, **42) Jan Farský**, Nouzov 287, Semily, **43) Petr Fiala**, Jugoslávská 684/130, Brno, **44) Radim Fiala**, Ruská 3279/18, Prostějov, **45) Karel Fiedler**, Hrádek 207, **46) Matěj Fichtner**, Na stráži 1517/6, Praha 8 – Libeň, **47) Vojtěch Filip**, Labská 2, České Budějovice, **48) Jana Fischerová**, Waldhauserova 949, Havlíčkův Brod, **49) Jaroslav Foldyna**, Máchovo nám. 811/4, Děčín, **50) Ivan Gabal**, Na Baště Sv. Jiří 259/9, Praha 6 – Hradčany, **51) Petr Gazdík**, Suchá Loz 2, **52) Miroslav Grebeníček**, Zlámalova 9, Mikulov, **53) Stanislav Grospič**, Jana Palacha 1092, Mladá Boleslav II, **54) Josef Hájek**, Konzumní 16/383, Havířov – Šumbark, **55) Milada Halíková**, Lípová 17/717, Havířov – Město, **56) Jan Hamáček**, Šmilovského 1461, Mladá Boleslav II, **57) Michal Hašek**, Botanická 605/19, Brno, **58) Pavel Havíř**, Nad Rybníkem 902/12, Lány, Svitavy, **59) Olga Havlová**, Arnultovice 22, Jindřichov, **60) Leoš Heger**, Svatojánská 676/7, Hradec Králové, **61) Daniel Herman**, Sezimova 402/11, Praha 4 – Nusle, **62) Jana Hnyková**, Velké Hamry 605, **63) Jiří Holeček**, Lékařská 291/6, Praha 5 – Motol, **64) Radim Holeček**, Balbínova 233/3, Ústí nad Labem, **65) Jaroslav Holík**, Březůvky 164, Březůvky, **66) Pavel Holík**, Habrová 431/3, Prostějov – Čechovice, **67) Václav Horáček**, Jirkov 15, Železný Brod, **68) Ludvík**

Hovorka, Šumice 13, **69) Gabriela Hubáčková**, Jedličkova 79, Ústí nad Labem, **70) Stanislav Huml**, Třebízského 1419, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, **71) Jitka Chalánková**, E. Beneše 3916/21, Prostějov, **72) Bohuslav Chalupa**, Absolonova 30, Brno, **73) Milan Chovanec**, Zadní cesta 3, Plzeň 2 – Slovany, **74) Jan Chvojka**, Na Šancích 1177, Chrudim IV, **75) Igor Jakubčík**, Za Beránkem 763/II, Klatovy, **76) Vítězslav Jandák**, Žíteč 127, Chlum u Třeboně, **77) Miloslav Janulík**, Klášterní 184, Valtice, **78) Jaroslava Jermanová**, Pražského povstání 1801, Benešov, **79) Věra Jourová**, Krajíčková 334/5, Třebíč – Borovina, **80) Jiří Junek**, Štefánikova 290, Litomyšlské Předměstí, Vysoké Mýto, **81) Marian Jurečka**, Rokytnice č. 26, **82) David Kádner**, Nová Ves v Horách 225, **83) Zuzana Kailová**, Hoření 2423/3, Ústí nad Labem, **84) Miroslav Kalousek**, Zářečí 978, Bechyně, **85) Vít Kaňkovský**, Čenkovská 1132/75, Třešť, **86) Simeon Karamazov**, Mladých 178, Pardubice II – Polabiny, **87) David Kasal**, Svěchyňova 607, Chrudim II, **88) Jan Klán**, U Nádraží 67, Záboří nad Labem, **89) Jaroslav Klaška**, Nerudova 1383/21, Šlapanice, **90) Václav Klučka**, Bílovecká 64/933, Opava – Kylešovice, **91) Martin Kolovratník**, Luční 1054, Pardubice III – Bílé Předměstí, **92) Martin Komárek**, Nad Zámečkem 551/25, Praha 5 – Košíře, **93) Kateřina Konečná**, Na Stráni 11/1848, Nový Jičín, **94) Vladimír Koníček**, Boršice 707, Boršice, **95) Daniel Korte**, Šlikova 404/18, Praha 6 – Břevnov, **96) Petr Kořenek**, Závěse Kalandry 1419, Vsetín, **97) Jiří Koskuba**, Jordánská 758, Praha 9 – Kyje, **98) Rom Kostřica**, Kaplanova 5, Brno, **99) Jiří Koubek**, Mirotická 771/4, Praha 4 – Libuš, **100) Pavel Kováčik**, Zákostelní 59, Hrotovice, **101) Věra Kovářová**, Hájecká 218, Chýně, **102) Jaroslav Krákora**, Zdravotnická 5318, Chomutov, **103) Roman Kubíček**, Spojovací 1592/1, České Budějovice, **104) Michal Kučera**, V Domcích 2722, Louny, **105) Petr Kudela**, Záblatská 41/22, Ostrava – Heřmanice, **106) Helena Langšádlová**, Pod Horkou 203, Černošice, **107) Martin Lank**, Demlova 3597/17, Jihlava, **108) František Laudát**, Staropramenná 722/26, Praha 5 – Smíchov, **109) Jaroslav Lobkowicz**, Plzeňská 401/7, Plzeň 5 – Křimice, **110) Jana Lorencová**, Zahradní 10/1282, Ostrava – Moravská Ostrava, **111) Stanislav Mackovík**, Pertoltice pod Ralskem 38, **112) Soňa Marková**, Běloveská 1773, Náchod, **113) Květa Matušovská**, Javorník 78, Svitavy, **114) Radka Maxová**, Varšavská 2745/12, Tábor, **115) Jiří Mihola**, Pospíšilova 12a, Brno, **116) Jan Mládek**, Dráchov 100, Soběslav, **117) Josef Nekl**, Kozlovská 2165/33, Přerov I – Město, **118) Miroslava Němcová**, Vysocká 1221/4, Žďár nad Sázavou, **119) Alena Nohavová**, Daskabát 1037, Třeboň, **120) Nina Nováková**, Tyršova 698/7, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, **121) Josef Novotný**, Javorová 2081, Sokolov, **122) Martin Novotný**, Kolumbova 1247/9, Olomouc – Hodolany, **123) Igor Nykl**, Na Vyhlídce 2117, Frýdek-Místek, **124) Pavlína Nytrová**, Jaroslava Lohrera 686, Frýdek-Místek, **125) Tomio Okamura**, Trhanovské náměstí 1015/14, Praha 10 – Hostivař, **126) Ladislav Okleštěk**, Výšovice č. 166, **127) Zdeněk Ondráček**, U Hřbitova 657, Trutnov 4, **128) Miroslav Opálka**, Rolnická 7/1263, Opava – Kateřinky, **129) Jana Pastuchová**, Boženy Němcové 3656/4, Jablonec nad Nisou – Mšeno nad Nisou, **130) Herbert Pavera**, Hornická 29/578, Bolatice, **131) Gabriela Pecková**, Na rovnosti 2274/12, Praha 3 – Žižkov, **132) Marie Pěničková**, Slížany 98, Morkovice – Slížany, **133) Miloš Petera**, Kaprová 2539, Nymburk, **134) Jiří Petru**, U Rotundy 965, Valtice, **135) Stanislav Pfléger**, V Jámě 1769/3, Děčín IV – Podmokly, **136) Ivan Pilný**, Za Pohořelcem 6, Praha 6, **137) Lukáš Pleticha**, Průmyslová 1631/4, Jablonec nad Nisou, **138) Pavel Ploc**, Harrachov 400, Harrachov, **139) Pavel Plzák**, Malé náměstí 206, Střední Předměstí, Trutnov, **140) Tomáš Jan Podivínský**, Trojmezí 1209, Šestajovice, **141) Ivo Pojezný**, Lidická 983/13, Kyjov, **142) Stanislav Polčák**, V Mezihorí 1229/1, Praha 8 – Libeň, **143) Jiří Pospíšil**, U Hájovery 1059E/20, Plzeň 3, **144) Karel Pražák**, Nová 28, České Budějovice, **145) Roman Procházka**, Úzká 426, Lázně Kynžvart, **146) Anna Putnová**, Bulharská 48, Brno, **147) Karel Rais**, Sosnova 252/11, Brno, **148) Adam Rykala**, Tarnavova 6/3015, Ostrava – Zábřeh, **149) Antonín Sedřa**, Kopánky 1155, Uherské Hradiště, **150) Jan Sedláček**, Seifertova 908, Bohumín – Nový Bohumín, **151) Martin Sedlář**, Malá Strana 58, Dolní Lhota, **152) Marta Semelová**, Seidlova 471/11, Praha 4 – Kamýk, **153) Bronislav**

Schwarz, Františka Veselého 672/2A, Lom, 154) Karel Schwarzenberg, Sýkořice 83, 155) Jiří Skalický, Podhumenská 44, Pardubice IV – Staročernsko, 156) Roman Sklenák, Klicperova 34, Brno, 157) Václav Snopek, 17. listopadu 400, Pardubice I – Zelené Předměstí, 158) Bohuslav Sobotka, Slovanská 1304, Slavkov u Brna, 159) Zdeněk Soukup, Americká 90, Cheb, 160) Zbyněk Stanjura, Horní 3A/421, Opava – Malé Hoštice, 161) Miroslava Strnadlová, Lhota 283, Zlín, 162) Martin Stropnický, Schnírchova 15/1447, Praha 7, 163) Štěpán Stupčuk, Jednořadá 451/4, Praha 6 – Bubeneč, 164) Bohuslav Svoboda, Na Švihance 1549/8, Praha 2 – Vinohrady, 165) Milan Šarapatka, Podvinný mlýn 2282/14, Praha 9 – Libeň, 166) Josef Šenfeld, Hrotovická 292, Hoštka, 167) Karel Šidlo, Bezděkov 139, 168) Ladislav Šinčl, U Vrtu 3/149, Karviná – Mizerov, 169) Pavel Šrámek, Všeruby 323, 170) Jiří Štětina, Petra Jilemnického 332, Hradec Králové, 171) Jeroným Tejc, Rybnická 60, Brno, 172) Lubomír Toufar, Kamnářská 4, Blansko, 173) Karel Tureček, K Hůrkám 477, Chýnov, 174) Josef Uhlík, Školní 371, Ratíškovice, 175) Milan Urban, A. Chittussiho 941/2, Čáslav-Nové Město, 176) Dana Váhalová, Dub 15, Starý Jičín, 177) František Vácha, Kozinova 26, České Budějovice, 178) Jiří Valenta, Elišky Krásnohorské 14, Plzeň 1, 179) Helena Válková, Plavecká 400/12, Praha 2 – Nové Město, 180) Roman Váňa, Elišky Krásnohorské 20/9, Olomouc – Hodolany, 181) Ladislav Velebný, Dolní Moravice 24, Dolní Moravice, 182) Pavel Volčík, Smetanova 1533, Vsetín, 183) Jan Volný, Sídliště Lučina 374, Chodová Planá, 184) Radek Vondráček, Vrchlického 791/22, Kroměříž, 185) Josef Vondrášek, U stromovky 673, Rožmitál pod Třemšínem, 186) Miloslava Vostrá, Polní 81, Braškov, 187) Václav Votava, Na Vinici 1142, Stříbro, 188) Josef Vozdecký, 28. října 884, Starý Plzenec, 189) Vlastimil Vozka, Jiřího Wolkerova 393, Most, 190) Rostislav Vyzula, Oblá 25, Brno, 191) Markéta Wernerová, Jana Opletala 6, Karlovy Vary, 192) Josef Zahradníček, Studenec 162, 193) Jan Zahradník, B. Kafky 17, České Budějovice, 194) Lubomír Zaorálek, Svojsíkova 9/1589, Ostrava – Poruba, 195) Jaroslav Zavadil, Zborovská 392, Nové Město nad Metují, 196) Kristýna Zelenková, Na Veselou 863, Beroun – Závodí, 197) Jiří Zemánek, Uničovská 2142/93, Šternberk, 198) Václav Zemek, Domašín 48, Vlašim, 199) Jiří Zimola, Nový Volfířov 47, Nová Bystřice, 200) Jiří Zlatuška, Osiková 137/33, Brno – Jundrov, a 201) Marek Ženíšek, 17. listopadu 6, Plzeň 3, ve věci návrhu na neplatnost volby všech kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které proběhly 25. a 26. října 2013,

t a k t o :

I. Návrh s e z a m í t á.

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Shrnutí argumentů navrhovatelky

[1] Česká pirátská strana (dále též „navrhovatelka“) je politickou stranou, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována ve všech volebních krajích pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konané ve dnech 25. 10. 2013 a 26. 10. 2013. Navrhovatelka získala ve volbách celkem 132.417 platných hlasů, tedy 2,66 % všech platných hlasů.

[2] Česká pirátská strana podala včasný návrh na vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených ve volbách do Poslanecké sněmovny.

[3] Svůj návrh zakládá na protiústavnosti tzv. uzavírací klauzule, která porušuje princip poměrnosti voleb, a na protiústavní struktuře volebních krajů, které dále poměrnost voleb zpochybňují. V neposlední řadě pak upozorňuje na podle ní protiprávní postup České televize, která České pirátské straně neumožnila účast na předvolebních diskusích, byť strany s menší nebo stejnou podporou se diskusí účastnily (navrhovatelka jmenovitě uvádí Stranu práv občanů ZEMANOVCI a Stranu zelených).

[4] Navrhovatelka shrnuje, že současné nastavení volebního systému v kombinaci s nedostatkem mediální pozornosti vylučuje zapojení minoritních názorů do výkonu zákonodárné moci. To také vede k současnému defektnímu systému, ve kterém vlády mechanicky prosazují rozhodnutí nevycházející ani z vůle většiny, natož z konsensu, ale „buldozerují“ legislativní proces aktuální většinou. Nejen, že Česká pirátská strana nemá v Poslanecké sněmovně úměrné zastoupení, ale podle pravidel, které určily ostatní politické strany, nemá zastoupení vůbec žádné. Nejen, že v poměrném systému při 200 poslancích nezíská Česká pirátská strana s 2,66 % zasloužených 5 poslanců. Názor jejích voličů v Parlamentu nebude zastupovat ani jeden jediný poslanec. Namísto poměrně určených zástupců voličů navrhovatelky sedí v Poslanecké sněmovně poslanci ČSSD, KSČM, ANO a dalších upřednostňovaných stran. Změna oproti minulému systému Národní fronty spočívá pouze v tom, že status etablované strany se dá vyvážit penězi a vlastnictvím médií. Kumulace výše popsanych defektů volebního systému způsobuje to, že volby do Poslanecké Sněmovny, které se *de iure* konají podle zásady poměrného zastoupení, se *de facto* přibližují většinovému modelu.

[5] Ze všech těchto důvodů Česká pirátská strana navrhuje, aby soud nejprve řízení přerušil a předložil Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy návrh na zrušení ustanovení § 49 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky (vyřazovací klauzule) a § 26 věta druhá téhož zákona (vymezení volebních krajů) pro rozpor s čl. 5, čl. 6, čl. 9 odst. 1, čl. 16 odst. 1 ve spojení s čl. 18 odst. 1 Ústavy a čl. 21 odst. 1 Listiny. Dále se domáhá toho, aby soud prohlásil volbu všech kandidátů zvolených ve volbách do Poslanecké sněmovny ve dnech 25. a 26. října 2013 za neplatnou.

[6] Odpůrci se k návrhu nevyjádřili.

II.

Právní názor Nejvyššího správního soudu

[7] Soud předně uvádí, že dle § 90 odst. 1 s. ř. s. se za podmínek stanovených zvláštními zákony může mj. politická strana návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta.

[8] Zvláštním zákonem je zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky (dále jen „volební zákon“). Ten v § 87 odst. 1 stanoví, že podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá politická strana, jejíž kandidátní listina ve volebním kraji byla pro volby do Poslanecké sněmovny zaregistrována.

[9] Jak již soud uvedl, navrhovatelka je politická strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována ve všech volebních krajích pro volby do Poslanecké sněmovny. Z tohoto důvodu

se navrhovatelka může domáhat vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených ve všech volebních krajích.

[10] Pro přezkum voleb používá soud třístupňový algoritmus: v prvním kroku zjišťuje, zda došlo k porušení volebního zákona, v druhém kroku analyzuje, zda toto porušení mělo vztah k celkovým výsledkům voleb v napadeném obvodu. V závěrečném třetím kroku soud posuzuje, zda je dána zásadní intenzita této zjištěné nezákonnosti, která musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k takovému jednání nedošlo, nebyl by kandidát zřejmě vůbec zvolen (více viz usnesení ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS). Tři popsané kroky tohoto algoritmu musí být splněny současně.

[11] Soud nejprve posoudil ústavnost tzv. uzavírací volební klauzule (**II.A.**), poté zvážil ústavnost struktury volebních krajů (**II.B.**). Na třetím místě pak přezkoumal, zda Česká televize jednala v souvislosti s předvolebním vysíláním protiprávně (**II.C.**).

[12] Soud v částech **II.A.** a **II.B.** zvažoval ústavnost volebního zákona. V této souvislosti připomíná, že podle čl. 95 odst. 2 Ústavy soud musí dojít „k závěru“, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem. Je tak patrné, že pro postup podle tohoto ustanovení nepostačují vnitřní pochyby soudu o souladu aplikovaných zákonných ustanovení s ústavním pořádkem. Tyto pochyby musí dosáhnout intenzity vnitřního přesvědčení soudu o protiústavnosti zákonných ustanovení (shodně usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 50/2006-53, č. 945/2006 Sb. NSS).

II.A.

K ústavnosti uzavírací volební klauzule a příspěvku na volební náklady

[13] Prvním argumentem pro vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů je navrhovatelkou tvrzená protiústavnost uzavírací volební klauzule. Svůj návrh zakládá především na tom, že při rozdělení mandátů v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky Státní volební komise dne 30. 10. 2013 došlo k extrémní disproporcionalitě. Některé strany, které dohromady zastupují vůli cca 620 tisíc voličů (více než 12 % občanů s volebním právem), nemají v dolní komoře Parlamentu ani jednoho jediného zástupce. To je způsobeno podle navrhovatelky zejména protiústavní uzavírací klauzulí 5 % hlasů. Ta odporuje zásadám poměrného zastoupení, neboť kvůli ní jsou mandáty do Poslanecké sněmovny sice rozdělovány dle nějakého poměru, tento poměr ale nereflektuje hlasy všech voličů, nýbrž jen části z nich. Při volbách konaných 25. a 26. 11. 2013 přý způsobila klauzule „propadnutí“ 12,58 % hlasů, v Poslanecké sněmovně je tedy zastoupeno pouhých 87,42 % voličů. Navrhovatelka odkazuje na komparativní zkušenosti a na to, že ve Finsku a Nizozemsku žádná uzavírací klauzule neexistuje. V Dánsku, kde existuje parlament srovnatelné velikosti, je uzavírací klauzule 2 %. Navrhovatelka dále polemizuje s nálezem Ústavního soudu č. 88/1997 Sb., který protiústavnost uzavírací klauzule neshledal. V současnosti uzavírací volební klauzule deklarovanou integrační funkci fakticky neplní. Česko má nestabilní vlády, příčiny nestabilit jsou ale úplně jiné, než nedostatečná integrační funkce systému (např. příčinou pádu poslední vlády byla obecně známá skutečnost, že milenka premiéra, která dostávala abnormální odměny, úkolovala vojenské zpravodajství, aby sledovalo premiérovu manželku). Jediným efektem uzavírací klauzule je vyřazení názorů menšin ze zastoupení v Poslanecké sněmovně, což je v rozporu s čl. 6 Ústavy.

[14] Soud k tomuto uvádí následující.

[15] Podle § 49 odst. 1 volebního zákona na podkladě zápisu o výsledku voleb v krajích Český statistický úřad zjistí, kolik platných hlasů celkem bylo odevzdáno pro každou politickou stranu, každé politické hnutí a každou koalici a dále které politické strany nebo politická hnutí získaly méně než 5 procent, které koalice, složené ze 2 politických stran, popřípadě politických hnutí získaly méně než 10 procent, které koalice, složené ze 3 politických stran, popřípadě politických hnutí získaly méně než 15 procent, které koalice, složené z nejméně 4 a více politických stran, popřípadě politických hnutí získaly méně než 20 procent z celkového počtu platných hlasů. Podle § 49 odst. 2 téhož zákona se při dalším zjišťování volebních výsledků a přidělování mandátů již k těmto politickým stranám, politickým hnutím a koalicím a hlasům pro ně odevzdaným nepřihlíží. Právě ústavnost § 49 odst. 2 navrhovatelka zpochybňuje.

[16] Ústavní soud otázku ústavnosti tohoto ustanovení řešil již v roce 1997. Na nález sp. zn. Pl. ÚS 25/96 se ostatně navrhovatelka odvolává a dílem s ním i polemizuje. V jednomyslně přijatém nálezu, v němž byla mj. posuzována ústavnost uzavírací klauzule, Ústavní soud reagoval na ústavní stížnost politické strany Demokratická unie, která v důsledku uzavírací klauzule nezískala žádný mandát, ačkoliv obdržela 169.796 platných hlasů, což zakládalo z hlediska poměrného zastoupení nárok na 5 mandátů. Situace Demokratické unie v roce 1996 tedy byla zcela srovnatelná se situací České pirátské strany v roce 2013. Ústavní soud si v roce 1997 všiml, že při volbách roku 1996 v průměru stačilo stranám zastoupeným v Poslanecké sněmovně k získání jednoho mandátu 30.296 hlasů: „*Jde o skutečnou disproporci, která není sama o sobě spravedlivá a která odporuje exaktní rovnosti volebního práva.*“ Ústavní soud zdůraznil, že omezení rovnosti při rozdělování mandátů „*vyplývá z praktické nemožnosti přesnou proporcí adekvátně vyjádřit např. proto, že technika volební reprezentace neumožňuje "adekvátní" štěpení mandátů.*“

[17] Pro věc důležitější však byl jiný závažný důvod omezení rovnosti volebního práva. Podle Ústavního soudu cílem voleb „*není pouze vyjádření politické vůle jednotlivých voličů a porovnání jen diferencovaného zrcadlového obrazu názorových proudů a politických postojů voličů. [...] Konsekventním proporcionálním obrazem výsledků hlasování ve skladbě sněmovny mohla by vzniknout politická reprezentace, rozštěpená do většího počtu malých skupin s rozmanitými zájmy, což by tvorbu většiny značně ztížilo nebo úplně znemožnilo. V té fázi volebního procesu, v níž dochází k rozdělování mandátů, se střetá s principem diferenciací princip integrace, neboť z voleb má vzejít taková sněmovna, která svým složením umožňuje vznik politické většiny schopné jak vytvořit vládu, tak i vykonávat zákonodárnou činnost, jež jí dle Ústavy přísluší. Proto je z hlediska principu reprezentativní demokracie přípustné zabudovat do volebního mechanismu samého určité integrační stimuly tam, kde pro to existují závažné důvody, zejména pak za předpokladu, že neomezenou proporcionální soustavou dojde k roztržení hlasů mezi velký počet politických stran, k bezbřehému "přemnožení" politických stran a tím k ohrožení funkčnosti a akceschopnosti jakož i kontinuity parlamentního systému. [...] Existenci omezovací klauzule je třeba v každém případě podmínit pouze závažnými důvody, přičemž stoupající hranice omezovací klauzule je odůvodnitelná zvláště intenzivní závažností. Je třeba vůbec poznamenat, že zvyšování hranice omezovací klauzule nemůže být neomezené, takže např. desetiprocentní klauzuli lze již považovat za takový zásah do proporcionálního systému, který ohrožuje jeho demokratickou substanci.*“ [viz původní argumentace v nálezu ze dne 2. 4. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 25/96 (N 37/7 SbNU 251, č. 88/1997 Sb.); srov. též nález ze dne 24. 1. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (N 16/21 SbNU 113, č. 64/2001 Sb.); nebo např. usnesení ÚS ze dne 23. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 59/03].

[18] Navrhovatelka argumentuje ústavními systémy, které uzavírací klauzuli buď nemají (Finsko, Nizozemsko), nebo ji mají menší než v České republice (dvouprocentní hranice v Dánsku). Soud se nicméně přiklání k historickým argumentům uvedeným v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/96, který zdůraznil převažující evropské trendy v posledních padesáti letech. Ústavní soud odkazuje na zkušenosti evropských parlamentů před druhou světovou válkou a po ní, které „*přispěly ke bledání způsobů, jimiž lze omezit přílišnou roztržitost politického spektra v parlamentu. Nebyly to pouze zkušenosti Říšského sněmu Výmarské republiky anebo první Československé*

republiky, ale zejména též zkušenosti francouzské, které zvláště výrazně ve čtvrté republice (1946-1958) potvrdily, že přílišná diverzifikace ve skladbě sněmovny a neomezené poměrné zastoupení se mohou stát nástrojem politické destabilizace a prvkem destrukce ústavního státu. Teoretické přehodnocení principu poměrného zastoupení a změna politické praxe v současných státech reprezentativní demokracie odpovídá zcela převažujícímu názoru, že zavedení určitých, závažnými důvody podmíněných omezujících opatření do principu poměrného zastoupení, není v rozporu s charakteristikou volebního systému v ústavě či volebním zákonu jakožto poměrného zastoupení, jestliže a pokud tato opatření neomezují poměrné zastoupení podstatnou měrou. Demokratické státy zaváděly postupně systém poměrného zastoupení, opatřený pětiprocentní resp. tříprocentní klauzulí, aniž by tím považovaly princip poměrného zastoupení za znehodnocený.“

[19] Navrhovatelka dále upozorňuje na značný počet hlasů, které ve volbách tzv. propadly, respektive byly rozděleny mezi politické strany, které dosáhly hranice 5 %. V letošních volbách to bylo přes 12 %. V Poslanecké sněmovně tak má své zástupce méně než 88 % voličů. K tomu lze jen říci, že tento stav je přirozeným důsledkem volebního systému založeného na uzavírací klauzuli. Pro srovnání lze uvést, že v Poslanecké sněmovně vzešlé z voleb v roce 2010 pro parlamentní strany zastoupené v Poslanecké sněmovně hlasovalo jen cca 81 % voličů, zatímco téměř 19 % hlasů „propadlo“, v roce 2006 pro parlamentní strany hlasovalo 94 % voličů, zatímco 6 % hlasů „propadlo“, v roce 2002 pro parlamentní strany hlasovalo 87,5 % voličů, zatímco 12,5 % hlasů „propadlo“, v roce 1998 pro parlamentní strany hlasovalo téměř 89 % voličů, zatímco více než 11 % hlasů „propadlo“, stejně tak v roce 1996 pro parlamentní strany hlasovalo téměř 89 % voličů, zatímco více než 11 % hlasů „propadlo“.

[20] Lze tedy říci, že výsledky aplikace uzavírací klauzule jsou od roku 1996 v zásadě obdobné, celkový počet hlasů pro strany, které nedosáhly hranice 5 %, se pohybuje mezi 11 až 12 %. Výjimkou byly jen specifické volby v roce 2006, kdy jen za dvěma tehdy nejsilnějšími politickými stranami ODS a ČSSD šlo téměř 68 % hlasů (i proto byl počet propadlých hlasů jen 6 %) a naopak velmi fragmentované volby v roce 2010, kdy vícero stran těsně atakovalo hranici 5 % (počet propadlých hlasů byl tehdy téměř 19 %). Propad hlasů ve volbách v roce 2013 v důsledku aplikace § 49 odst. 2 volebního zákona se tak v podstatě vrací k standardním hodnotám z voleb 1996, 1998 a 2002.

[21] Zkušenosti od roku 1997, kdy Ústavní soud vydal nálezní sp. zn. Pl. ÚS 25/96, tak ukazují na setrvalé a poměrně stabilní tendence v aplikaci uzavírací klauzule. Současně ukazují, že trvá potřeba integračních stimulů, zejména proto, aby neomezenou proporcionální soustavou nedošlo k roztržštění hlasů mezi velký počet politických stran zastoupených v Poslanecké sněmovně, čímž by došlo, slovy Ústavního soudu, „*ke bezbřehému "přemnožení" politických stran a tím k obrožování funkčnosti a akceschopnosti, jakož i kontinuity parlamentního systému*“ (viz bod [17] shora).

[22] Soud jen podotýká, že ve volbách v roce 2013 se do Poslanecké sněmovny kvalifikovalo sedm politických stran a hnutí, ve volbách v roce 1996 šest stran, v roce 1998, 2006 a 2010 to bylo jen pět stran, v roce 2002 dokonce jen čtyři strany (včetně koalice KDU-ČSL a US-DEU). Nelze tedy souhlasit s navrhovatelkou, že by produktem uzavírací volební klauzule byla zásadním způsobem omezována pestrost stranictví v Poslanecké sněmovně. V roce 2013 se i přes existenci uzavírací klauzule dostalo do Poslanecké sněmovny nejvíce politických stran v historii samostatné České republiky; více stran a koalicí, a to osm, se do tehdejší České národní rady dostalo jen ve volbách v roce 1992.

[23] Naznačuje-li navrhovatelka, že český systém poměrného zastoupení porušuje rovnost voličů, činí některé voliče nezastoupené, což je v rozporu se základními zásadami demokratického právního státu, lze upozornit, že tu je stále ještě kvalitativní rozdíl ve srovnání se zastoupením voličů v systémech založených na většinovém principu voleb, v extrémním

případě jednokolovém. I ten je doktrínou i ústavními soudy chápán bezpodmínečně jako demokratický, i když politické názory velké části voličů nejsou v parlamentu vůbec zastoupeny (srov. cit. nález sp. zn. Pl. ÚS 25/96).

[24] Z uvedeného vyplývá, že pětiprocentní uzavírací klauzule, tj. umělý práh pro vstup získání mandátů ve volbách do Poslanecké sněmovny, je ústavně přípustná. Brojí-li tedy navrhovatelka proti pětiprocentní uzavírací klauzuli, není její argumentace s ohledem na závěry Ústavního soudu v předešlých věcech důvodná.

[25] Soud tudíž neshledal ani jednu z těchto výtek jako důvod, proč by měl podle čl. 95 odst. 2 Ústavy předložit Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 49 odst. 2 volebního zákona.

II.B.

K ústavnosti struktury volebních krajů

[26] Navrhovatelka dále poukazuje na to, že protiústavní je i samotná struktura volebních krajů. Byla-li by pouze zrušena volební klauzule, byl by České pirátské straně udělen 1 mandát, a to v Praze. Důvodem je, že Česká republika je při volbách rozdělena do 14 volebních obvodů odpovídajících vyšším územním samosprávným celkům neboli krajům. Přitom při přísně poměrném volebním systému by České pirátské straně připadlo 5 mandátů. Kromě existence pětiprocentní klauzule odporuje ústavnímu pořádku i samotné přepočítávání mandátů v rámci volebních obvodů. Není tomu tak z důvodu samotné existence volebních krajů, ale z důvodu naprosté nevyváženosti a účelové konstrukce malých krajů s vysokým přirozeným volebním prahem. Snaha o poměrné zastoupení a zrušení volební klauzule by byla sama o sobě ne příliš významná, kdyby byl systém volebních krajů zachován, a proto navrhuje také jeho zrušení. Ústavní soud v nálezu č. 88/1997 Sb. zmiňuje, že „*vyšování hranice omezovací klauzule nemůže být neomezené, takže např. desetiprocentní klauzuli lze již považovat za takový zásah do proporcionálního systému, který obrožuje jeho demokratickou substanci*“. Přitom ale v několika volebních krajích hranice pro získání mandátu přesahuje uvedených 10 %. Dochází tak k tomu, že hlas voliče v jednom kraji má jinou váhu než hlas voliče v jiném kraji. Bez nějaké kompenzace tohoto nepoměru dochází k naprosto neodůvodněnému porušování rovnosti volebního práva, které není vyváženo žádným legitimním cílem.

[27] Podle § 26 volebního zákona se volby do Poslanecké sněmovny konají podle zásady poměrného zastoupení ve volebních krajích na území České republiky. Volebními kraji jsou vyšší územní samosprávné celky vymezené zvláštním právním předpisem. Tímto zvláštním právním předpisem je ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 176/2001 Sb. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. vytvořil celkem 14 vyšších územních samosprávných celků, a to Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj. Těchto 14 vyšších územních samosprávných celků je tedy ve smyslu § 26 věta druhá volebního zákona volebními kraji.

[28] Právě ústavnost § 26 věty druhé volebního zákona Česká pirátská strana zpochybňuje.

[29] I ústavněprávní doktrína má obdobně jako Česká pirátská strana za to, že existence takto zvolených volebních obvodů přináší kromě svých předností tři zásadní nevýhody. Za prvé je to možnost manipulovat volební aritmetikou, neboť poměrnost poměrného volebního systému je striktně propojena s velikostí volebního obvodu; za druhé hrozí nerovnoměrné

rozdělení mandátů mezi volební obvody (více či méně hlasů potřebných k zisku mandátu v různých obvodech); a konečně za třetí hrozí umělá a účelová manipulace s hranicemi volebních obvodů. Nejvýraznějším negativním důsledkem rozdělení České republiky do volebních krajů nestejné velikosti je, že přirozený práh k získání mandátu stoupá výrazně nad pětiprocentní uzavírací klauzuli. Například ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2006 v Karlovarském volebním kraji došlo k zásadním disproporcionalitám přerozdělování mandátů. Jednotlivé volební strany potřebovaly k mandátu získat až nad 10 % hlasů. S ohledem na působení některých prvků volebního systému (např. systém volebního dělitele, rozdělující všechny mandáty v jediném skrutiniu bez jakékoliv celostátní kompenzace) pak v celostátní perspektivě dochází k disproporčnímu efektu a výraznému poškození malých stran. Pokud potřebovaly ODS a ČSSD ve volbách v roce 2006 na zisk jednoho mandátu přibližně 23.400 hlasů, KSČM 26.400 hlasů, KDU-ČSL necelých 30.000 hlasů, Strana zelených potřebovala hlasů až 56.000. Jde tedy o zjevný zásah do rovnosti volebního práva [srov. Antoš, M. Volební obvody v ČR: Ještě nešíkovnost, nebo už malování mloka? In *Volby – svátek demokracie, nebo pletich*. Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2012. s. 96- 110].

[30] Přes uvedená negativa není soud přesvědčen o protiústavnosti současného nastavení volebních krajů. Argumentaci tvrdící protiústavnost se ostatně již judikatura v minulosti podrobně věnovala. Od této judikatury se soud nemá důvodu odchylovat ani v této věci. V následujících řádcích proto tuto judikaturu rekapituluje.

[31] Za klíčové je v tomto ohledu třeba považovat zejména usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 50/2006-53, č. 945/2006 Sb. NSS. V tomto rozhodnutí soud odkázal na náleze ze dne 24. 1. 2001 sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (N 16/21 SbNU 113; 64/2001 Sb.), který i v návaznosti na shora cit. náleze sp. zn. Pl. ÚS 25/96 uvedl, že i v rámci systému poměrného zastoupení vedle sebe existují prvky integrační a dezintegrační povahy, přičemž „proces diferenciacie může plnit svou základní funkci hnací síly a tvůrčího elementu historického vývoje a pokroku jen tehdy, realizuje-li se na půdě kontinua mezi krajními tendencemi, jejichž funkční napětí vylučuje zaujímání extrémních pozic“.

[32] Zdejší soud v usnesení čj. Vol 50/2006-53 uvedl, že si je vědom toho, že v rámci systému poměrného zastoupení je myslitelná celá řada možností uspořádání volebního území, pohybujících se od varianty jediného území až k variantám rozdělení tohoto celku do většího počtu volebních krajů. Právě počet a velikost těchto krajů představuje jeden z nejdůležitějších prvků volebního systému, výrazně ovlivňujících jeho praktické fungování. Úkolem soudu přitom není hodnotit vhodnost či účelnost tohoto rozdělení, nýbrž - s ohledem na podstatu vznesených námitek - jeho ústavní konformitu.

[33] Česká pirátská strana vyjadřuje principiální nesouhlas s jakoukoliv variantou rozdělení volebního území. Otázka rozdělení či nerozdělení volebního území do více volebních krajů je nicméně otázkou zákonodárce. Ústava takového rozhodnutí nepředepisuje, ovšem ani nezakazuje. Samotné rozhodnutí zákonodárce o rozdělení volebního do více volebních krajů tedy nemůže být protiústavní, ledaže by bylo svévolné či by se tak stalo s cílem záměrně manipulovat hranicemi volebních obvodů za cílem lepšího zisku pro určitý politický subjekt či subjekty, tzv. *gerrymandering* (shodně usnesení čj. Vol 50/2006-53). Nic takového však navrhovatelka netvrdí.

[34] V usnesení čj. Vol 50/2006-53 již soud uvedl, že rozdělení volebního území na 14 volebních krajů není svévolné a nahodilé, nýbrž přesně odpovídá rozdělení na vyšší územní samosprávné celky, jež Ústava od počátku předvíдалa (čl. 99 Ústavy) a jež samy byly vytvořeny ústavním zákonem (čl. 100 odst. 3 Ústavy a v bodě [27] cit. ústavní zákon č. 347/1997 Sb.). Volební kraje v podobě vyšších územních samosprávných celků mají svoji nezpochybnitelnou

legitimitu, neboť jsou jedním z projevů decentralizace státní moci. Toto rozdělení volebního území je proto nutno vidět i v kontextu povahy poslaneckého mandátu. Jedná se o mandát reprezentativní (čl. 26 Ústavy), zároveň je však jeho obsah spojen s volebním krajem, v rámci něhož poslanec kandidoval [proto také mají např. poslanci zákonný nárok na užívání jedné přiměřeně vybavené kanceláře ve svém volebním kraji, viz § 6 odst. 1 písm. f) zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu]. Ztotožnění volebních krajů s vyššími územními samosprávnými celky tak nepostrádá svoje opodstatnění a racionalitu a vytváří přirozenou legitimizační bázi pro následný výkon poslaneckého mandátu.

[35] Česká pirátská strana rovněž brojí proti nestejně velikosti jednotlivých volebních krajů. Tato argumentace je racionální a logická, nicméně svojí podstatou nepřímě směřuje i proti samotnému způsobu a vhodnosti rozčlenění České republiky na 14 značně nesourodých, nestejně velkých a ne vždy tradičně ukotvených celků. To je však věc stanovená formou ústavního zákona, a není proto dokonce ani v kompetenci Ústavního soudu ji jakkoliv zpochybnit [čl. 87 odst. 1 písm. a) a čl. 88 odst. 2 Ústavy].

[36] Jakkoliv Česká pirátská strana argumentuje některými zahraničními úpravami, ani komparativní metoda výkladu Ústavy nemůže vést k závěru o protiústavnosti české úpravy. Z výsledků zkoumání jednotlivých volebních systémů v zahraničí je totiž dostatečně zřejmé, že prakticky každá země si volí systém vlastní, odpovídající tamním konkrétním podmínkám a zájmům. Toho si ostatně všiml i Evropský soud pro lidská práva, který k obdobné argumentaci uvedl, že „*velká pestrost situací upravených ve volebním zákonodárství početných členských států Rady Evropy ukazuje pestrost možných řešení. Při uplatňování článku 3 Protokolu č. 1 tak musí být každé volební zákonodárství posuzováno ve světle politického vývoje dotyčné země, takže řešení, jež by byla nepřijatelná v kontextu jednoho systému, mohou být ospravedlnitelná v kontextu jiného*“ (rozsudek ze dne 30. 1. 2007, *Yumak a Sadak proti Turecku*, č. 10226/03, § 61).

[37] Česká pirátská strana si pro svou argumentaci vybrala zřejmě nejčistší podobu poměrného volebního systému, která existuje v Nizozemí, kde celá země tvoří jediný volební obvod o 150 mandátech. Proti tomu by šlo ale uvést řadu jiných příkladů, například Španělsko, rozdělené na 52 volebních obvodů, v nichž se přiděluje od 2 do 34 mandátů. Podobně je tomu kupříkladu v Polsku, Portugalsku, Řecku nebo Jihoafrické republice. Příklady uváděné navrhovatelkou jsou tedy spíše výjimkou z opačného mezinárodního trendu [bližší viz např. R. Chytilík - J. Šedo (eds.), *Volební systémy*. Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2004].

[38] Jak Česká pirátská strana připouští, její námitky jsou opodstatněné jen ve vztahu k některým volebním krajům. Celý problém je totiž založen tím, že ústavně zakotvené vyšší územní samosprávné celky mají velmi rozdílnou velikost, a tedy i počet obyvatel (voličů), a to v některých případech téměř pětinasobně. Sekundárním důsledkem tohoto ústavního vymezení je promítnutí zmíněné nerovnosti do rozdělování mandátů ve volbách do Poslanecké sněmovny. V konečném výsledku tak vzniká velmi nestejnorodý systém. U některých volebních krajů (typicky hl. m. Praha, Středočeský kraj, Moravskoslezský kraj, Jihomoravský kraj) nelze mít pochyby o jeho souladu se zásadami poměrného systému a zjevně tam nedochází ani k porušování rovnosti volebního práva. Naopak u nejmenších krajů (Karlovarský kraj, Liberecký kraj) se s ohledem na nízký počet přidělovaných mandátů nastavuje vysoký přirozený práh a práh umělý (daný zákonem stanovenou uzavírací klauzulí) se dostává zcela do pozadí. Za této situace je proto zjevné, že je věcí samotného zákonodárce, aby zvážil vhodnost stávajícího rozdělení volebních krajů. Tato otázka se značně komplikuje tím, že existující volební

kraje, jakkoliv jsou nestejnorodé, jsou založeny na legitimní ústavní bázi, vzniklé samosprávným členěním unitárního státu (viz cit. usnesení čj. Vol 50/2006-53).

[39] Soud tedy shrnuje, že přetrvávají jeho pochyby o *vhodnosti* rozdělení volebních krajů ve volbách do Poslanecké sněmovny zejména z hlediska principu rovnosti volebního práva (srov. v doktríně kriticky např. Antoš, M. Jak poměrný musí být volební systém do Poslanecké sněmovny, aby obstál u Ústavního soudu?, *Jurisprudence* č. 6/2009, s. 25 násl.). Soud však nesdílí přesvědčení České pirátské strany o *protiústavnosti* napadených ustanovení volebního zákona. Protože k předložení návrhu Ústavnímu soudu na zrušení zákonných ustanovení je nutný závěr soudu o této protiústavnosti (tzn. musí být dána shora zmíněná intenzita vnitřního přesvědčení – srov. bod [12] shora), k němuž tento soud nedospěl, řízení o návrhu nepřerušil a věc nepředložil Ústavnímu soudu.

[40] Shora podaný názor opakovaně obstál i v testu ústavnosti, jakkoliv se tak stalo pouze formou usnesení Ústavního soudu (srov. např. usnesení ze dne 14. 5. 2008 sp. zn. II. ÚS 582/06 nebo usnesení ze dne 17. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 57/06, případně usnesení ze dne 12. 2. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 76/06, ze dne 7. 8. 2007, sp. zn. I. ÚS 537/06 a ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. III. ÚS 663/06). Lze jen připomenout, že Ústavní soud nezpochybnil ústavnost volebního zákona, třebaže počty hlasů potřebné pro zvolení jednoho poslance byly u jednotlivých politických stran několikanásobné (v bodě [29] shora soud zmínil, že zatímco ODS a ČSSD ve volbách v roce 2006 potřebovaly na získání jednoho mandátu přibližně 23.400 hlasů, Strana zelených potřebovala hlasů 56.000). Ve volbách roku 2013 byly rozdíly mnohem méně dramatické: nejvíce hlasů na získání jednoho mandátu potřeboval Úsvit (24.453), dále pak KDU-ČSL (24.069), ODS (24.011), TOP 09 (22.937) a KSČM (22.456). Volební aritmetika byla nejvstřícnější k hnutí ANO (19.729) a k ČSSD (20.337). Pokud Ústavní soud při přezkumu voleb do Poslanecké sněmovny z roku 2006 fakticky aproboval více než dvojnásobné rozdíly v počtu hlasů nutných ke vzniku jednoho mandátu, tím méně mohlo dojít k porušení ústavního pořádku v roce 2013.

II.C.

Výtka co do protiprávního postupu České televize

II.C.1. Argumenty České pirátské strany

[41] K tomu, že Česká pirátská strana nedosáhla na uzavírací klauzuli, prý přispělo též její vyřazení veřejnoprávní Českou televizí z nejdůležitějších vysílaných diskusí. Česká pirátská strana byla údajně systematicky vyřazovaná z podstatné části předvolebních diskusí a zpráv. V tom odkazuje na závěry zdejšího soudu, podle něhož míra zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů v médiích významně ovlivňuje jejich vnímání veřejností (rozsudek ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 15/2006-20, č. 946/2006 Sb. NSS). Výsledkem neoprávněného vyřazování České pirátské strany bylo, že ostatní politické strany mohly prezentovat svůj volební program, zatímco ona byla z médií vyřazena, počínaje vyhlášením výsledků studentských voleb až po tzv. superdebatu. Její voliči pak mohli nabýt dojmu, že se nepočítá s tím, že by snad překročila pětiprocentní volební klauzuli (psychologický efekt). Zvláště patrné to je např. na rozdílném přístupu k Straně práv občanů ZEMANOVCI (SPOZ) a Straně zelených na straně jedné a České pirátské straně na straně druhé. Strana zelených a SPOZ se diskusí České televize účastnit mohly, zatímco Česká pirátská strana se srovnatelnou nebo větší podporou voličů byla vyřazena.

[42] Vyřazení České pirátské strany bylo uskutečněno na základě průzkumů, jejichž data jí odmítla Česká televize poskytnout s odkazem, že se jedná o obchodní tajemství. Průzkumy však byly ve zjevném nepoměru ke skutečným výsledkům voleb, jak lze dokázat na příkladu

SPOZ, která byla pozvána do superdebaty. Tato politická strana získala jen 1,51 % hlasů, což je podstatně méně než 2,66 % hlasů České pirátské strany. Česká pirátská strana je přitom stranou parlamentní, zastoupená v Senátu, a 14 dní před volbami dosahovala v Praze volebního potenciálu až 8 %; dle průzkumů společnosti STEM byla ve volebním modelu z 15. 10. 2013 na osmém až devátém místě (tj. před SPOZ i Stranou Zelených). Nepřiměřenou pozornost věnovanou SPOZ dokládá také zásadní nesouhlas redaktorů České televize, kteří si na tuto skutečnost stěžují u Rady České televize.

[43] Pokud Česká televize nebyla schopna získat hodnověrný průzkum veřejného mínění, podle něhož by přezkoumatelným způsobem vyřazovala politické strany z debaty, měla zkrátka zvolit takový způsob debaty, ve které budou zastoupeny všechny politické strany registrované do voleb. Česká pirátská strana vyjadřuje přesvědčení, že se musí jednoznačně a zásadně vyhranit proti způsobu, kterým Česká televize manipuluje prezentací soutěžících politických stran a volebními výsledky. Jinak se budou její pochybení stále opakovat a v médiích budou prezentována podivná politická uskupení na úkor politických stran, které mají podporu voličů.

[44] Zejména v replice ze dne 26. 11. 2013 pak navrhovatelka argumentuje tím, že nevydání kompletní požadované informace je ze strany České televize protiprávní. Česká pirátská strana rovněž připojuje odvolání, které podala proti rozhodnutí České televize o poskytnutí informace. Upozorňuje, že kopie smluv, které jí Česká televize poskytla, byly masivně začerněny.

II.C.2. Stanovisko České televize

[45] Soud si podle § 74 odst. 1 věta poslední s. ř. s. vyžádal od České televize k argumentům navrhovatelky stanovisko a současně veškeré relevantní podklady, na jejichž základě Česká televize vybírala účastníky do předvolebních debat včetně tzv. superdebaty 24. 10. 2013.

[46] Česká televize ve svém stanovisku zdůraznila, že kromě zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, a zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, se řídí také Kodexem České televize. Ten v čl. 6 odst. 2 upravuje vyváženost časového prostoru politických stran a hnutí při vysílání diskusních pořadů. Dále pak dne 17. 9. 2013 ředitel České televize vydal Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu. Dne 23. 9. 2013 vydal Procedurální a technické podmínky pro využití zákonem vyhrazeného bezplatně poskytnutého vysílacího času pro kandidující politické strany, politická hnutí a koalice do Poslanecké sněmovny.

[47] Česká televize je přesvědčena, že všechny výše zmíněné předpisy a pravidla dodržela. Vysílací čas poskytla bezplatně a absolutně rovně všem kandidujícím politickým subjektům. Celkem 14 hodin bylo odvysíláno na třech programech (ČT1, ČT2 a ČT24) v celkem 72 blocích, které byly do vysílacího času zařazeny takovým způsobem, aby je mohl sledovat co největší a nejrozmanitější počet diváků. Česká pirátská strana byla zastoupena ve všech vysílacích blocích a jí vyhrazen vysílací čas byl absolutně stejný jako čas poskytnutý ostatním kandidujícím subjektům. Česká televize také doložila notářský zápis o výsledcích losování vysílacích časů bezplatně poskytovaných Českou televizí.

[48] Česká televize na ČT24 odvysílala Předvolební debaty, tedy čtrnáct politicko-publicistických pořadů z každého kraje. V nich debatovalo osm zástupců kandidujících subjektů, které měly v předvolebním průzkumu v příslušném kraji nejvyšší volební potenciál. Pouze v Praze, z důvodu rovnosti naměřeného volebního potenciálu, debatovalo politiků devět. Česká pirátská strana se kvalifikovala pouze do Pražské debaty.

[49] Pořad „Závěrečná předvolební debata s předsedy kandidujících subjektů“ (tzv. superdebata) byl odvysílán dne 24. 10. 2013. Počet účastníků takové velké debaty musí být z technických, výrobních a dramaturgických důvodů omezen. Proto na konci září po zjištění konečného počtu do voleb registrovaných politických stran, hnutí a koalic, po zohlednění váhy jednotlivých politických stran (odvozené od výsledků posledních voleb do Poslanecké sněmovny) a zvážení účasti jak zavedených stran (vládnoucích a opozičních), tak stran, které se v průzkumech volebního potenciálu v jednotlivých volebních krajích účastnily v první osmičce, vedení zpravodajství za účasti dramaturgů a dalších osob rozhodlo, že maximální počet účastníků závěrečné debaty by neměl (obdobně jak tomu bylo u debat v jednotlivých krajích) překročit osm účastníků. Pro ověření, zda užitím tohoto výběrového klíče nedojde k diskriminaci některé politické strany, byly srovnávány výsledky tzv. pátého trackingového výzkumu (ze dnů 7. 10. až 16. 10. 2013), ve kterých se Česká pirátská strana umístila až na desátém místě s preferencemi 2,5 %, tedy za Stranou Zelených a SPOZ. Pokud navrhovatelka argumentuje, že ve skutečných volbách obdržela více hlasů než SPOZ, a tedy se měla této debatě účastnit, Česká televize musí poukázat na fakt, že tyto skutečné výsledky v době přípravy, výroby a vysílání pořadu ještě nebyly a ani nemohly být známy. Česká televize však při určování účastníků superdebaty vzala v úvahu, že zde nezúčastněné politické strany, hnutí a koalice měly možnost seznámit veřejnost se svými programy a názory v předchozích politicko-publicistických pořadech České televize.

[50] Není pravda, že by Česká televize článek prezentující výsledky ankety o volebních preferencích středoškoláků starších patnáct let (tzv. studentské volby) cenzurovala nebo se záměrem navrhovatelku poškodit stáhla. Tento článek byl v rozporu s tehdejšími Pravidly předvolebního a volebního vysílání České televize, neboť neměl statisticky vypovídající hodnotu a relevanci; mohl být zavádějící. Česká televize nicméně namítá, že stažení publikace tohoto článku nemá s aktuálním přezkumem voleb žádnou přímou souvislost, neboť tzv. studentské volby proběhly před krajskými volbami v roce 2012. Proto by k zásahu neměl soud přihlížet. Stejně tak by soud neměl přihlížet k nesprávnému zobrazení grafiky 6. volební vlny dne 26. 10. 2013. Česká televize uvádí, že tato grafika byla zveřejněna až v 16:29 hodin, tedy po uzavření volebních místností. K námitce, že Česká televize v povolebním vysílání přeskočila výsledky České pirátské strany a Strany svobodných občanů a zobrazila skutečné volební výsledky SPOZ, Česká televize uvádí, že informace o SPOZ byla zařazena z toho důvodu, že ve srovnání s předvolebními průzkumy reálný volební výsledek SPOZ novinářsky zajímavou informací. Česká televize soudu navrhuje, aby k této námitce navrhovatelky nepřihlížel, neboť se netýká předvolebního vysílání.

[51] K tvrzení, že dne 11. 10. 2013 byla ve zpravodajství České televize zobrazena grafika pro tzv. 4. volební vlnu předvolebního trackingového výzkumu, z níž Česká pirátská strana zmizela, Česká televize uvádí, že šlo o chybu. Došlo k ní chybou grafika České televize. Jakmile Česká televize pochybení zjistila, okamžitě jej napravila.

II.C.3. Právní názor soudu

[52] Povinnostmi veřejnoprávních médií včetně České televize v průběhu volební kampaně se soud již opakovaně zabýval (srov. k dalšímu zejména usnesení NSS ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 15/2006-20, č. 946/2006 Sb. NSS, případně usnesení ze dne 4. 7. 2006, čj. Vol 65/2006 – 52 a také usnesení ze dne 22. 6. 2010, čj. Vol 15/ 2010 - 24). Předně je nutno zmínit požadavek vyváženosti, společný pro média veřejnoprávní i soukromoprávní (§ 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání). Ve vztahu k České televizi coby veřejnoprávnímu médiu je tato povinnost zopakována v § 2 odst. 2 písm. a) zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi. Podle něj je jednou z povinností veřejné služby v oblasti televizního vysílání také „poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných

informací pro svobodné vytváření názorů“. Požadavek vyváženosti dále stíhá veřejnoprávní média ve zvláštní intenzitě právě v předvolební době, jak vyplývá ze zásady vyváženosti a rovného přístupu kandidujících subjektů v období volební kampaně do těchto médií (§ 16 odst. 1 volebního zákona).

[53] Dalším zdrojem povinností pro Českou televizi je její specifická úloha subjektu, kterému je svěřen zvláštní úkol v rámci předvolební kampaně politických stran, politických hnutí a koalic. Tento úkol je uveden v ustanovení § 16 odst. 4 volebního zákona: „Pro volby do Poslanecké sněmovny mají v době začínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb kandidující politické strany, politická hnutí a koalice, jejichž kandidátní listina byla zaregistrována, vyhrazeno v Českém rozhlasu celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice.“

[54] Česká pirátská strana nezpochybňuje dodržení povinnosti podle § 16 odst. 4 volebního zákona. Zdůrazňuje svou diskriminaci v jiném vysílání České televize, zejména v předvolebních debatách. Požadavek absolutní rovnosti rozložení poskytnutého času mezi všechny kandidující subjekty obsažený v § 16 odst. 4 však nelze vztahovat na vysílání České televize nad rámec oněch 14 hodin poskytnutých pro sebe prezentaci politických stran, politických hnutí a jejich koalic. Česká televize totiž v rámci těchto 14 hodin na straně jedné a mimo něj na straně druhé vystupuje ve zcela odlišné pozici a musí se řídit ve svém rozhodování zcela odlišnými hledisky.

[55] Při poskytování oněch 14 hodin Česká televize realizuje veřejné subjektivní právo, které je přiznáno všem subjektům kandidujícím ve volbách. Při aplikaci § 16 odst. 4 volebního zákona tedy musí ke všem kandidujícím subjektům přistupovat z hlediska naprosté rovnosti. To plyne z rovnosti šancí všech kandidujících subjektů, která plyne na ústavní rovině zejména z článku 5 Ústavy a článku 22 Listiny základních práv a svobod. Odraz tohoto pojetí lze najít třeba i v tom, že číslo, pod kterým kandidující subjekt kandiduje, je určováno podle § 8 odst. 2 písm. c) volebního zákona losem, tedy jakousi spravedlností náhody. Z pohledu § 16 odst. 4 tedy musejí být všechny kandidující subjekty jistě vnímány jako rovnocenné, bez ohledu na jakákoliv kritéria určující jejich váhu v politickém či společenském životě (předchozí volební výsledky, dosavadní zastoupení v zastupitelských sborech, početnost členské základny apod.).

[56] Nad rámec těchto 14 hodin v obou veřejnoprávních masmédiích však již tento požadavek mechanické rovnosti mizí a na jeho místo nastupuje požadavek vyváženosti a objektivnosti (platný pro všechny provozovatele rozhlasového a televizního vysílání) a požadavek přiměřeně rovného přístupu (pro všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními korporacemi provozovaná média). Zde již média nevystupují jako pouzí realizátoři zákonem striktně definovaného práva, ale v celé úplnosti svého mediálního působení. To jim zároveň již umožňuje přistupovat k jednotlivým kandidujícím subjektům *nikoliv z pozice absolutní rovnosti typické pro orgány podílející se na přípravě a průběhu voleb, nýbrž z pozice odstupňované rovnosti* (blíže k původu této koncepce a ke srovnání s právem SRN shora cit. usnesení čj. Vol 15/2006-20). Zásada rovnosti soutěžních šancí stran neznamená, že všechny tyto strany musí mít vymezen stejný vysílací čas pro volební agitaci.

[57] Z hlediska České televize lze z konceptu odstupňované rovnosti odvodit pro rozvržení času poskytnutého jednotlivým kandidujícím subjektům nad rámec 14 hodin přidělených na základě § 16 odst. 4 volebního zákona zejména dvě pravidla.

[58] Pravidlem prvním je, že každý kandidující subjekt musí mít nad rámec zákonem požadovaných 14 hodin alespoň určitou minimální šanci ke své prezentaci tak, aby byl naplněn požadavek plurality. Tomuto požadavku Česká televize vyhověla.

[59] Česká televize doložila své tvrzení kompletním přepisem vstupů a zpráv týkajících se České pirátské strany v její vysílání (monitoring zpráv zpracován společností NEWTON Media, a. s.). Kromě průběžného a aktuálního informování ve zpravodajských pořadech Česká televize připravila a odvysílala pořady, kde se zástupci všech kandidujících subjektů mohly vyjádřit k závažným společenským problémům a prezentovat svůj volební program. V pondělí 14. 10. 2013 v 18:30 hod. se Česká pirátská strana mohla prezentovat v bezmála půlhodinové relaci v rámci cyklu pořadů ČT 24 *Interview Daniely Drtinové*. Zde vystoupil předseda strany, Ivan Bartoš. Předseda Bartoš rovněž debatoval dne 2. 10. 2013 na ČT 24 s Janem Hamáčkem (ČSSD) a Petrem Machem (Strana svobodných občanů) v *Událostech, komentářích*, kde se každý ze zúčastněných lídrů mohl vyjadřovat k řešení aktuálních sociálních, ekonomických a politických problémů v rozsahu pět až sedm minut. Zástupce ČSSD vystoupil v pořadu celkem devatenáctkrát, Ivan Bartoš stejně jako zástupce Svobodných jedenadvacetkrát. Trio zástupců různých politických stran debatovalo v pořadu *Politické spektrum*, kde moderátorka dohlížela na rovnoměrné rozdělení časového prostoru pro všechny účastníky diskuse. Zástupce České pirátské strany se dle vylosovaného data účastnil premiérové debaty dne 5. 10. 2013. Z monitoringu zpráv předloženého Českou televizí plyne, že Česká pirátská strana byla kromě jiného zmiňována též v hlavní zpravodajské relaci České televize *Události*, a to při prezentaci konečné podoby kandidátek 30. 9. 2013; ve volebních zajímavostech ze dne 3. 10. 2013 byla (v rámci *Událostí*) strana představena jako nejmladší, s nemladším průměrným věkem členů; dne 13. 10. 2013 v rámci pořadu *Otázky Václava Moravce* Václav Moravec neopomněl zmínit, že mají „*Piráti rovně dvě procenta*“, Václav Moravec se k volebním preferencím České pirátské strany vrátil ve stejném pořadu hned následující týden 20. 10. 2013 a poznamenal, že „*před dvěma týdny měli méně než 2 %, teď rostou, 2,5*“, ve *Zprávách ČT24* ze dne 21. 10. 2013 (v 8 hodin) pak Česká televize rekapitulovala, že Pirátům preference stoupají, přičemž však také zmínila, že jejich volební zisk je zatím pod pětiprocentní hranicí; téhož dne, 21. 10. 2013, se v *Událostech* objevila informace, že „*Piráti dál pokračují v oslovování voličů na plakátech a na internetu*“, že by chtěli snížit dolní sazbu daně z přidané hodnoty a že Piráti neplánují po těchto volbách participovat na vytváření vlády atd. V první den voleb, tj. 25. 10. 2013, byl v *Událostech* odvysílán také vzkaz předsedy České pirátské strany: „*Máme šanci letos namířit nad 5 a poslat naše první piráty do Poslanecké sněmovny*.“

[60] Je tedy nepochybné, že Česká televize ve vztahu k navrhovatelce dodržela požadavek plurality informování o kandidujících subjektech nad rámec § 16 odst. 4 volebního zákona více než dostatečně.

[61] Pravidlem druhým, pro nynější volební stížnost určujícím, je povinnost České televize postupovat v souladu se zásadou odstupňované rovnosti při určování časové proporce celkového zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání, zejména v pořadech zpravodajských či v publicistických debatách. Postup České televize by měl být úměrný politickému a společenskému významu jednotlivých kandidujících subjektů. Je proto v souladu se zásadou odstupňované rovnosti, pokud je například tradiční straně, která má členskou základnu v řádu tisíců členů, je významně zastoupena v některé z komor Parlamentu ČR a lze ji označit za zásadní stranu vládní či demokratické opozice, poskytnut ve zpravodajství či v publicistických debatách výrazně větší prostor než straně třebas nové, s nepočetnou členskou základnou, s mizivou nebo malou volební podporou, bez zastoupení v Poslanecké sněmovně Parlamentu. Stejně tak bude větší prostor logicky poskytnut subjektu sice novému, ovšem podle průzkumů s výraznou či dynamicky se vyvíjející volební podporou. Pro tuto kauzu lze z toho vyvodit, že odlišné postavení SPOZ ve srovnání s Českou pirátskou stranou bylo dáno jednak lepším

umístěním SPOZ v předvolebních průzkumech, jednak tím, že v posledních volbách v roce 2010 atakovala SPOZ pětiprocentní uzavírací klauzuli.

[62] Zmiňovaný princip rovnosti je tedy nutno vnímat ve dvojím významu: jako rovnost kandidujících volebních stran a jako rovnost občanů. Přitom je patrné, že absolutizace náhledu na rovnost kandidujících stran, vedoucí až v mechanickém trvání na přidělování zcela stejného rozsahu vysílacího času i v pořadech, které si média připravují sama, ve svých důsledcích porušuje princip občanské rovnosti, založený na myšlence zájmu občanů na tom, aby byli informováni zejména o relevantních skutečnostech, majících dopad na většinu z nich. Právě proto soud považuje za nosný princip odstupňované rovnosti, který se snaží nalézt řešení mezi oběma zmíněnými póly.

[63] Česká televize se zjevně snažila dostát požadavku přiměřenosti při určování časové proporce zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání vzhledem k jejich politickému a společenskému významu. Vyplývá to například z deklarace obsažené v Kodexu České televize, jehož článek 6 (který Česká televize zaslala soudu k jeho výzvě) deklaruje:

„6.1 Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskusní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu. Dramaturgie diskusních pořadů musí brát na zřetel zkušenost, že téměř na každý problém mohou lidé nahlížet z různých úhlů a že vývoji společnosti je vlastní názorový střet. Česká televize dbá, aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sebrat moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných v diskusi nezastoupených argumentů.

6.2 Naplňování čl. 6.1 předpokládá také vysílání diskusí politiků v rámci demokratické soutěže politických stran a hnutí. Časový prostor, který je dán jednotlivým politickým stranám a hnutím, musí být ve svém celku vyvážený. Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie. Zároveň je však třeba zajistit, aby poměr mezi diskusními vystoupeními činitelů vládních stran a stran opozičních byl v souhrnu poskytnutého prostoru přibližně vyrovnaný. Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskusích.

[...]

6.8 Česká televize věnuje v programu zvláštní pozornost období před volbami do hlavních orgánů zastupitelské demokracie včetně orgánů na úrovni obcí a měst. Podrobná pravidla a plán předvolebního vysílání uveřejní co možná nejdříve, jak je to vzhledem k oznámení termínu voleb a počtu kandidujících subjektů možné.“

[64] Soud dále přezkoumal, zda Česká televize vybrala účastníky debat na základě legitimního a racionálního přezkumu. Česká pirátská strana totiž namítá, že ji Česká televize systematicky a nepřezkoumatelně vyrazovala z podstatné části předvolebních diskusí a zpráv a zejména ze závěrečné předvolební debaty. Soud zdůrazňuje, že omezení počtu diskutujících stran a hnutí v klíčových a nejsledovanějších předvolebních debatách je v souladu se zásadou odstupňované rovnosti. Chráněn tu je zájem voličů na tom, aby před svým volebním rozhodnutím viděli srozumitelnou a atraktivní debatu klíčových politických aktérů, nezatíženou rozmělněním diskuse mezi desítky politických subjektů. Důležité je, aby úvahy České televize při výběru účastníků nejdůležitějších diskusí nebyly svévolné, diskriminující, ale byly naopak založeny na racionální úvaze a relevantních datech o podpoře jednotlivých politických stran a hnutí.

[65] Soud z podkladů zaslaných Českou televizí zjistil, že si Česká televize nechala u agentur STEM/MARK, a. s. a Median, s. r. o. zpracovat sérii čtrnácti krajských průzkumů volebního potenciálu, tj. kolik procent hlasů by strana mohla v době konání průzkumu hypoteticky dostat, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří její volbu reálně zvažují a nevylučují účast u voleb. Volební potenciál sloužil jako klíč k výběru účastníků v čtrnácti krajských debatách, kterými mělo být osm nejsilnějších kandidujících subjektů v každém kraji (srov. též čl. III. odst. 3 Pravidel předvolebního a volebního vysílání České televize ze dne 17. 9. 2013). Jak již bylo uvedeno shora, navrhovatelka se kvalifikovala jen do debaty v Praze, SPOZ naproti tomu do deseti debat, Strana zelených do šesti. Přílohy ke smlouvám obsahovaly metodologii a detaily průzkumů, které se u obou agentur lišily jen v detailech, a které Česká televize již dříve ve vztahu k navrhovateli označila jako obchodní tajemství.

[66] Dále si Česká televize nechala u společnosti TNS AISA, s. r. o. zpracovat celostátní kontinuální výzkum v šesti vlnách, jehož výstupem byl volební model aktuálního (v týdenních intervalech po registraci kandidátních listin) rozložení sil politických uskupení. Smlouva se společností TNS AISA je taktéž obsahově shodná s ostatními předloženými smlouvami, výzkum provedený TNS AISA však vychází z poněkud odlišné metodologie, která je rovněž zčásti předmětem obchodního tajemství. Z obsahu všech tří smluv o dílo je zjevné, že použitý postup a metodologická stránka výzkumu byly standardní. Ve smlouvách ani v metodologii výzkumu není nic nestandardního, jak se snaží Česká pirátská strana naznačit. Soud jen pro pořádek zdůrazňuje, že v tomto typu řízení se nemůže vyjadřovat k zákonnosti postupu České televize, která části smluv obsahujících obchodní tajemství navrhovatelce nezpřístupnila. Klíčové pro toto soudní řízení je, že soud měl smlouvy v kompletním znění.

[67] Soud předložené smlouvy o dílo i na základě nich proběhlé předvolební průzkumy shledal jako korektní nástroje pro získávání statistických informací o stávající síle a volební podpoře, respektive volebním potenciálu jednotlivých politických subjektů před volbami do Poslanecké sněmovny. Pokud Česká televize na základě těchto průzkumů vybrala účastníky relevantních politických debat, včetně osmičky účastníků tzv. superdebaty, nelze jí vytknout protiprávní postup. Předložené smlouvy svědčí o transparentním přístupu České televize, nevyplývá z nich žádná svévole ani žádné jiné nezákonné nebo diskriminační postupy České televize.

[68] Soud souhlasí s Českou televizí, že Česká pirátská strana nesprávně argumentuje skutečným volebním výsledkem, z něhož vyvozuje, že měla být účastna debat, neboť její výsledek byl lepší než výsledek SPOZ, která se debat účastnila. Skutečný volební výsledek však předem nelze nikdy bezchybně stanovit. Volební podpora je dynamická, v čase se proměňuje. Samotná skutečnost, že volební výsledek byl odlišný od předvolebních průzkumů, ještě automaticky neznamena, že Česká televize postupovala nesprávně, pokud předvolební průzkumy vzala při vybírání účastníků debat v potaz. Odlišný volební výsledek ve srovnání s odhady a průzkumy lze vysvětlit dlouhodobými trendy (určitá dříve silná strana dlouhodobě ztrácí podporu, jiná strana naopak podporu dlouhodobě získává), ale také nutnými nepřesnostmi, s nimiž se každé odhady tohoto typu nutně potýkají. Ostatně účast v předvolební debatě nemusela nutně znamenat pro všechny její účastníky jen přínos, ale mohla se projevit též v odlivu některých voličů, odrazených vystoupením představitele strany nebo hnutí.

[69] Česká pirátská strana argumentuje, že nebyla-li Česká televize s to zajistit legitimní a racionální odhad volebních výsledků, měla do všech předvolebních krajských debat a zejména závěrečné superdebaty přibrat všechny celostátně kandidující politické subjekty, což by mohlo vést k rozdělení debaty do čtyř bloků po čtyřech hostech. S takovýmto závěrem nemůže soud souhlasit. Pro celkové vyznění předvolební debaty, které by se najednou účastnilo bezmála dvacet politických subjektů, by byla takovýto dramaturgie doslova „smrtící“. Předvolební debata

by se zcela roztránila, stala by se pro diváka naprosto nesrozumitelnou. Záměr České televize počet účastníků těchto debat omezit jen na strany a hnutí s největší *aktuální* volební podporou, se zřetelem na dlouhodobé trendy a rozložení voličské podpory v krajích, byl proto racionální a legitimní. Rozhodující byl transparentní postup České televize při výběru stran a hnutí do klíčových diskusí.

[70] Je tak sice možno navrhovatelce přisvědčit v názoru, že míra zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů v médiích významně ovlivňuje jejich vnímání veřejností. Na straně druhé není tato stabilizace či konzervace rozložení voličské přízně absolutní. Poskytování většího prostoru v médiích významnějším subjektům je vyrovnáváno poskytnutím alespoň minimálního prostoru i subjektům dosud nevýznamným, a to i nad rámec zákonem stanovených 14 hodin v každém z těchto dvou médií. Výsledný přístup České televize k navrhovatelce v předvolební době je tak možno označit podle názoru soudu v obecné rovině za legitimní a spravedlivý. Dílčí pochybení technického rázu (chyba v grafice pro tzv. 4. volební vlnu předvolebního trackingového výzkumu, z níž navrhovatelka načas vypadla, srov. k tomu bod [51] shora) nemohou samy o sobě představovat protizákonnost.

[71] Soud se nezabýval argumentací navrhovatelky týkající se studentských voleb, neboť ty proběhly v souvislosti s krajskými volbami v roce 2012. Údajná pochybení České televize tak snad mohla ovlivnit výsledky krajských voleb, nikoliv však výsledek voleb do Poslanecké sněmovny v listopadu 2013. Stejně tak se nezabýval tvrzeními pochybeními České televize, ke kterým však mělo dojít až po skončení voleb, a proto nemohly mít na výsledky voleb žádný vliv (nesprávné zobrazení grafiky 6. volební vlny dne 26. 10. 2013, které bylo zveřejněno až v 16:29, tedy po uzavření volebních místností, a to, že Česká televize v povolebním vysílání přeskočila výsledky České pirátské strany a Strany svobodných občanů a zobrazila skutečné volební výsledky SPOZ, srov. více bod [50] shora).

III.

Shrnutí a náklady řízení

[72] Soud uzavírá, že v projednávané věci k žádnému porušení ústavního pořádku ani volebního zákona nedošlo. Vzhledem k tomu, že ani jedna z výtek tvrdících neplatnost volby kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny ve volbách konaných ve dnech 25. a 26. října 2013 není ve smyslu § 87 odst. 5 volebního zákona důvodná, návrh byl podle § 90 s. ř. s. zamítnut.

[73] Ve shodě s § 90 odst. 3 in fine s. ř. s. rozhodl soud bez nařízení jednání.

[74] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádny z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Šárka Navrátilová

